

„Soča“ izhaja vsak petek s in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trislopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravništvu „Soča“ na Koronji v Stiosa - vi hiši št. 253 II. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcom in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglaso pri uredništvu.

V Gorici 14. aprila.

Danes nam je prinesel telegraf zelo nevshečno poročilo z Dunaja. Poslanska zbornica je pri nadrobni razpravi državnega proračuna s 154 glasovi proti 152 od bila dispozicijski zalog. Izid tega glasovanja je zato tako neugoden, ker mnogo poslancev avtonomistične stranke, Tirolecev in Poljakov, ni bilo v zbornici, zastopnika tržaških Slovencev, sicer zvestega čuvaja njihovih najvažnejših interesov, Nabergerja, tudi ne. „To je neodpušljivo“, dostavlja „Slov. Nar.“ svojemu dotičnemu telegramu in ima prav; kajti dasi je šlo za samih 50.000 gl., katere je zahtevala vlada, kakor vsaka njena prednica, za svoje posebne namene, vtegne imeti vendar to glasovanje prav resne, avtonomistom nepovoljne posledice. Dovoliti dispozicijski zalog, pravi se po navadnih parlamentarnih običajih vladi zaupati; če pa zbornica zalog odbije, daje s tem vladi nezaupnico. V letošnji debati je sicer poslanec Castoriski omenil, da pravna stranka glasovaje za dispozicijski zalog ne namerava dati Taaffe-jevi vladi zaupnico, in grof Taaffe je tudi izrekel, da ne smatra dovoljenja tega zaloga za zaupnico — a na vse zadnje so to le besede, katere niso kos do sedaj neizpodbijanim običajem. Če se gosposka zbornica se svojim glasom pridruži večini poslanske zbornice, (in to je prav lahko mogoče, ker veje v viši zbornici Schmerlingov duh) potem bo Taaffe primoran odstopiti. Če pa gosposka zbornica odobri budget po vladaem oziroma odborovem predlogu, potem bo imela poslanska zbornica še enkrat glasovati o dispozicijskem zalogu in v tem slučaju je verjetno in skoro gotovo, da zmagajo pri glasovanju avtonomisti ter popravijo s tem, kar so skazili pri prvem glasovanju po neodpušljivej nemarnosti nekaterih svojih privržencev. Vskakor je zdaj notranja politika najugalsi in sicer na prav šibkej jugalsi. To nam potrjujejo zopet nova znamenja: Ko se v drž. zboru obravnava najimenitniši predmet — državni proračun — obhaja bivišni finančni minister, drž. poslanec bar. Pretis, Gorisko in drugi drž. poslanec, zastopnik naših veleposestnikov, mu dela „les honours.“ — Vselej vladni isterski poslanci dr. Vidulich in tovariši glasujejo zoper dispozicijski zalog, tržaška poslanca dr. Rabl in Teuschel tudi tako. Od kod prihaja in kaj pomenja to? Ino, potrjuje se a n o m a l i j a, o kateri smo govorili v članku „Na Dunaji in doma“ v predzadnji naši številki. Na Dunaji imamo vlado, katera se med seboj ne vjema; v Trstu imamo deželno vlado,

koje voditelj se ne vjema z načeli in težnjami voditelja dunajske vlade; — italijanski primorski poslanci pa imajo, kakor vse kaže, več vere v bivšega ministra, nego v sedanje, ter pričakujejo od prvega, da bo skoro zopet bodoči minister in morda še na višem mestu kakor poprej. Najprevidniši med vsemi pa je gotovo zastopnik naših veleposestnikov; to je pokazal pri glasovanju ob adresi, potem, ko se je glasovalo o 20 milijonih zlate rente, (pri katerem glasovanju ga po naključju ni bilo) in slednjic pri obravnavi državnega proračuna, ko ga veliko važniša opravila zadržujejo na domu. Taka gosposka uže ve, kaj dela in — tu znamenja tudi nas ne motijo.

Na Angleškem so se te dni vršile in se še vršč volitve poslancev za parlament. V poročilu o volitvi, pri kateri je zmagal vodja liberalcev, Gladstone, smo brali, da se je dal neki bolan volivec na postelji prinesiti do volišča, a drugi jetkovec da je naslonjen na dva nosača z največjo težavo dospel do volilne komisije ter oddal svoj glas. Iz tega se vidi, kako važne so volitve Angležem, kateri stoje, kar so tiče ustavne svobode, na najviši stopnji v Evropi. Tudi pri nas v Avstriji so o času volitev hude — večsih prav strastne borbe mej strankami. Vsaka stori, kar more, da pomaga prodreti svojemu kandidatu. Kdo se n. pr. ne spominja — če tudi ne s posebnim veseljem in ponosom, — kako živa je bila agitacija na Goriskem, ko smo zadnjič volili državne poslance? Koliko se je delalo, prigovarjalo in pisarilo za tega ali onega kandidata in koliko proti drugim! Volilci so se dobro zavedali pri nas in drugod svojih državljanskih pravic in dolžnosti. Ali se jih tako dobro zavedajo tudi vsi izvoljenci?

Kdor čita poročila o državnozbornskih sejah — ve, da manjka skoro pri vsaki seji več ali manj poslancev; nekateri se izgovarjajo po predsedništvu zaradi raznih zadržkov, drugi prosijo in dobivajo cele mesece odpusta in še drugi izostajajo iz sej, pa se niti ne izgovarjajo, niti ne prosijo odpusta. Taki poslanci pač ne izpolnjujejo vestno mandata, ki so ga prejeli od ljudstva, ampak zauemarjejo svoje najsvetejše dolžnosti. Kogar vežejo doma važniša opravila, nego jih nalaga državno poslanstvo, ta naj se nikar ne poteza za mandat in kdor se boji zamere na desno ali na levo ter nima poguma, v državnem zboru zastopati javne interese v zmislu svojih volilcev — umakne naj se raje neodvisnemu, pogumnejšemu ljudskemu zaupniku.

Izid glasovanja o dispozicijskem zalogu kaže

jasno — koliko graje vredna je nemarnost poslancev. Avtonomisti imajo znatno večino v poslanski zbornici, vedeli so — ker je bilo po vseh ustavovernih novinah napovedano — da bodo levčarji kompaktno glasovali zoper dovoljenje tajnega zaloga, znano jim je bilo tudi, kaj pomenja dovoliti in kaj odbiti ta zalog in pri vsem tem jih je manjkalo toliko, da so z dvema glasama večine zmagali ustavoverci.

Če vsled tega glasovanja odstopi — grof Taaffe, kateri je v zbornici razločno objavil, da njegova vlada ne pusti zatirati nobene narodnosti v nje pravicah in da se ravna po interesih dežel in države — pa če stopi na njegovo mesto, kak dr. Herbst ali De Pretis, ali Stremayr in ž njim vred poprejšnja germanizujoča svojat, — kdo bo kriv tega, zlasti za nas Slovane osodepolnoga prevrata? — Gosposke poslanci, koji so mudó na odpustu po svojih ali drugih opravilih, ko se v državnem zboru ugotovlja proračun — podlaga državnemu gospodarstvu — naj si položijo roko na srce in naj odgovore sami!

Dopisi.

Z dol. Krasa 12. apr. (Izv. dop.) Prebivalcem dolnjega Krasa zemlja ne daje toliko, da bi se od nje mogli preživeti, primorani so zato iskati si kruha po daljnem svetu. Kdor pa po svetu hodi, temu dandanes prav izvrstno službo opravlja znanje branja, pisanja, računstva in drugih v življenju prepotrebniš vednosti, katerih naučiti se je pa le v šoli mogoče. Tam tedaj, kjer se ljudje živé večidel od kakega rokodelstva, kupčije, branjarije itd. je dobra šola v nekem oziru skoro bolj potrebna, kakor pa drugod, kjer jim zavoljo rodovitnosti polja in obilnega pridelka ni treba toliko ubivati se za vsakdanji živé, akoravno tudi tukaj šola prav nič ne škoduje, ampak zelo koristi in blagostanje pospešuje.

Taki kraj, kterege prebivalci se ne morejo proživeti z domačimi pridelki, je gotovo Opatjeselo. Vsa gre križem sveta, da si kaj pridobi in život ohrani. Tu bi bila neobhodno potrebna boljša šola, kakor je. Občina šteje 1500 duš in otrok dolžnih šolo obiskovati ne menj od 150-200. Menilo bi se morda, da je tu že davno kaka dvorazrednica ali vsaj poštna enorazrednica; pa niti tega ne, ampak g. duh. pomočnik,

LISTEK.

Kraške starine.

(Dalje.)

Razen Dijomedovega gaja bila sta blizu Timave še dva druga, posvečena božicama, ki ste bili podobni argivijski Junoni in ocitoliški Dijani. Zlasti imeniten je bil poskanji gaj. V njem so postajale krotke vse divje zveri. Volkovi so prijazno skupaj živeli in jeli so se dajali ljudem božati. Zverina, katero so lovski psi preganjali, nahajala je zavetje in pribežališče v svetem gaju; psi so jo pustili onde v miru. Enako deviško božico lova, kateri so bile živali posvečene, poznali so tudi Slovani. Lužiški Serbi so jo imenovali Devico. Lovila je v svetih nočeh in najlepši psi so jo spremljali. (Tersterjak, Matični leopis 1877 stv. 40-41).

Iz napisov na kamnih, koji so se našli ob Timavi, zvedimo, daje stal ondud tudi hram „božje nade“ (Spes Augusta). Dalje se je nahajal onde hram Minerve, posvečen od slobodnih in sužnih brodarjev („a ciorum poritorum, sive servis sive libertis“). (Lommssen, Corpus inorr. lat. V. 1. pg. 75-76).

Drug važen kraj na Krasu je bil za Rimljanov grad Pucinum. Če smemo verovati rimskim popotnim knjigam, stal je ta grad 19 (po Itinerarium

Antonini) ali 22 (po tabula Peutingeriana) kilometrov dalje od Timave. Glede na to daljavo morali bi iskati Pucinum na Proseku ali Občini. Ali verjetno je, da so rimski potopisi gledé daljave Pucina netočni. Skoro vsi zgodovinarji iščejo Pucinum pri Devinu ali Sestljanu (Mommssen pa Nabrežini), onde kjer se še dandanes vidijo ostanki starorimskih zidov. Že Plinij omenja (H. n. III. 1, 289) „Castellum nobile vino Pucinum“ in tako tudi Ptolomaios. Pravijo, da so celo rimski cesarji imeli purinsko vino v veliki časti in da je cesarica Julija Avgusta pripisovala svojo visoko starost (dvainosemdeset let) temu vinu. Terstenjak izpeljuje ime Pucinum od puta, puca, punca (korenika putt — majhen, droben). Pucin in Deviu bi se tore popolnoma vjemalo in pomenjalo nepremagljivo terdnjavo, kakor n. pr. Magdeburg (Devin) na Nemškem. Tudi glavni grad moravskega kneza se je imenoval Deviu (sedaj Theben pri Požunu).

Starodavna cesta je peljala iz Ogleja mimo Timave in dalje po robu Krasa skozi Istro na Reko. Dvanajset milijar (t. j. 19 kilometrov) od Timave dalje bila je prihodnja postaja Avesica ali Anesica. Daljava kaže, da je morala stati omenjena postaja na Občini. Mommssen jo stavi na Prosek in še drugi jo iščejo celo v Sežani. Od Avesica prišlo so je po XVIII. milijarah (285 kilom.) do postaje „Ad Malum.“ Daljava kaže na Krušico, a skoro vsi zgodovinarji stavijo to postajo v Materijo, ker se je ondud našel omenjeni cestni kamen. Sedemnajset milijar (27 km.) po-

zneje je bila postaja „Ad Titulos“ (blizu Klane) in od te XII. milijar „Tarsatico“ (Tersat-Reka).

Razen teh v potopisih naštetih rimskih naselbin na Krasu vemo še za R u n d i c t e s. Ta stari kraj je stal na visokem in prostornem hribu Ajdo v š č i n a, jugovzhodno od Rodika. Razvaline nekdanjega ajdovskega mesta se še dobro poznajo. Ljudje jim pravijo „mirišče“ in kažejo, kje so bila glavna vrata, kje stolp, podzemeljski hram, kovačija (nahaja se onde žindra) itd. Mesto je moralo prece obširno in dobro vterjeno biti. Okoli in okoli izkopavajo mnogo denarja, loncev, orodija itd. (Novice 1859 stv. 273).

Starorimski kamen so našli tudi v Gorjanskem. Tega sta bila postavila svojemu umerlenu sinu Cornelius Firmus in Volsaria Paulla. V Volčjem gradu je kamen, kojega sta bila postavila Titus Veturius in Volcia Priscila svoje petnajsetletni hčeri Veturia Celerina. Odlomci jednakih kamnov so se našli v Ivanjem gradu, pri S. Polaju in Praproti, dalje pri Nabrežini (v kamnolomu in ob morju). (Glej. Mommssen. Corpus inser. lat. V. 1. pg. 76 et 77.) Vse to pričča, da je moral biti Kras že pod Rimljani prece naseljen. —

Razen preje omenjene glavne ceste, ki je peljala iz Ogleja po Krasu v Terst, bila je zelo važna tudi ona iz Trsta čez Bazovico in Divačo v Senožeče ter dalje po Kranjskem. Po njej je dohajalo blago iz Panonije in Norika po najkrajši poti v Terst. Velleius Paterculus omenja (2,110), da so ob njegovem ča-

ki ima pri tolikem številu prebivalcev brez dvoma že s pastirstvom dovolj opraviti, je ob enem tudi pomolčni učitelj. Naj bi bil on še tako dober učenik in za napredek izročeni mu otrok naj bolj vnet, jako dvomljivo je, da li more k svojemu trudu primerne- mu vspehu priti. Tolikega števila otrok ni po nobeni pameti prepustiti enemu v memu in vrhu tega še pomolčnemu učitelju. Meni se zdi, da se to pravi norčevati se. Ali tako je. Prepričan sem pa, da kakor hitro bi se tu šol. poslopje sezidalo, bi se ustanovila najbrže dvorazrednica; tedaj kar ima sedaj eden, bo- ta pozneje imela dva, pa malo bolje plačana, kakor sedanj, ki ima 180 for. l. nagrade.

Da se v Opatjemeslu do sedaj ni zidalo šol. poslopja, zelo krivi so res Opatji sami, ker niso bili s stavljenimi jim pogoji za zidanje šole zadovoljni, morda se jim je smililo kamenje; pa tudi grad. gla- varstvo, pod katero je prej Opatjeselo spadalo, si ni delalo nobene sile za povzdigo šole. Kaj se hoče, Kraševci niso Italijani, zato se jih lahko nekoliko presira. V Gorici pa, kamor so Opatji pred par leti prišli, pravijo, da so še premladi, da bi jim tako velik kos kruha vresali.

Z Dunaja, 10. aprila. (Izv. dop.) Dunajski listi poročajo, da se naš državni poslanec, gosp. Andrej Winkler v kratkem odpove svojemu mandatu. Goriški Slovenci bodo torej imeli voliti novega poslanca. Zad- nje volitve dobile so bile naše volilce nesložne in neje- dine, kar je pospešilo, da je bil izvoljen uradnik, ka- teri je sicer vedno užival mnogo zaupanja na Goriš- kem, pa je bil ob enem vladi všečen kandidat. Gospod Winkler je toliko dobrega storil našej deželi, da mu lahko kaj odpustimo; njegova volitev ni bila nikaka nesreča. Spoštovan je pri prijatelju in nasprot- niku. Ne moremo mu družega očitati, nego da je ur- adnik. — Je li biti uradnik napaka? Ni napaka, samo da tak ni sposoben zastopnik ljudstva pri vladi. Vlada pravi: „Daj, daj, daj!“ in naš zastopnik mora govo- riti: „Za Boga, kje vzamemo? Ljudstvo nema!“ Urad- nik pa ne sme tako govoriti, ker bi ga upokojili in tako bi prišel do občutljive škode. To je uradnikova napaka, druge nema.

Sprevideli so to uradniško napako vsi goriški rodoljubje pri zadnjih volitvah, samo tisti ne, katerih prijateljstvo do Winklerja je večje, nego ljubezen do ljudstva. Prijatelj in čestilec ima Winkler prav dosti v svojej domačiji. Toda pustimo njegovo spošto- vanja vredno osebo iz počeva in uprašajmo se, kako so se obnašali drugi tekmeči za državnozbornski man- dat? Ne more biti moja naloga kritikovati može, od katerih sem dosti dobrega slišal, samo en krik se mi izvije iz prsi: bodimo edini! Je li lepo, ako kan- didat z desetorico glasov princenca z volišča? Go- spodje, prevagajte svoje upanje in sporazumite se med sabo. Bodimo edini! Ako nemaš upanja prodrati, vrini „poslano“ v „Sočo“ in reci: „Ker čujem, da mislijo nekateri volilci mene malovrednega voliti, naj tukaj odločno povem, da mi moja opravila ne pripu- ščajo sprejeti mandata. Možje! da se glasovi ne bodo cepili, volite gospoda Gašparja Hudournika, ki tudi kandiduje!“

Pa naši kandidatje so kakor tisto deklé, ki je fantu pri godcih odgovorilo: „Če me prosiš plesat, cukaj me, da ne porečejo, da grem rada. Rad bi bil, pa povedati si ne upam.“

Če je drugim tako prav, meni ni prav. Želel bi vedeti od našega kandidata, kake gore list je, kaj zna, koliko duševno premore. Takih, ki se Sokratom vedó, da nič ne znajo, imamo dosti na Dunaji. Goričani! enega poslanca pošljete sem na

su zelo rabili cesto iz Tersta čez Nauport (Verhnika) v Pannonijo. — Ostanke druge stare ceste se opa- zuje čez potok Rašo, Avber in Tomaj proti Občini. (Hitzinger, Ueber die Römerstrassen in Krain, Mit- theilungen des hist. Vereins für Krain 1854). Ta pot je tore vezala glavno cesto čez Hruševico s Terstom.

III.

Tudi v začetku srednjega veka verteli so se glavni zgodovinski dogodki na Krasu okoli Timave in njene najbližje okolice. Gotovo je, da je tudi mimo Timave derlo mnogo barbarskih ljudstev v Italijo. Najvažnejši je bil prehod Alarika, vodje vzhodnih Go- tov. Ta se je vzdignil l. 400 sé svojim ljudstvom iz Ilirika in napotil proti Italiji. Po istranski cesti pri- šel je na Kras in do Timave. Ko so bili Rimljani to zvedeli, zbrali so v naglici nekoliko vojske in jo po- stavili Gotom nasproti ob Timavi. Unela se je huda bitka, v kateri je močnejši Alarik Rimljane potolkel in razkropil. Rimski minister Stilicho ni mogel nič družega storiti, nego da je začel v Italiji novo vojsko zbirati. Na to bitko se nanašajo besede panegyrika Claudiana (De bello Gothico et Consolatu Honorii VI.) ko govori o „alpinski sramoti“, o „zgbah pri Timavi“ in o „sramotni rani timavski“. (Glej Pallmann, Geschichte der Völkerwanderung I. pg. 235). Alarik je potem oblegal Akvilejo, toda brez vspeha, in l. 401 je hitel dalje proti Italiji.

Ko so bili začeli oglejati patrijarhi zveto vero

Dunaj, za Boga, ne pošiljajte kakega „Maudl steh' auf!“ takih je tu zadosta. Zastonj jih lahko gledamo pred škotskimi vrati in v Praterji. Naš poslanec mora sklicevati volilne zbere, mora dati volilem tiskan program v roke, mora pokazati, da ni le spreten je- zikač, ampak svetoven omikanec, šolan narodni gos- podar. Naš poslanec nema biti paša, ampak ljudstveni pooblaščenec.

Pripravljen mora biti na odgovor za svoje delo- vanje in na boljši odgovor, kakor ga je svoje dni dajal hrabri Cerne. Volite moža čilega razuma in krepkega glasa, da pové tistim, ki čujejo o našej do- movini samo tedaj, ko se netijo iz lojalitete kresovi. da smo, da živimo, da je Italija prišla do slo- venskih granic in da so na jugo-večer avstrijski graničarji Slovenci, cesarju zvesti, ki radi dajo državi, kar jej gre, ki pa tudi pričakujejo od nje, kar naravno in obstoječe občno pravo predpisuje.

Goriška ima talentov in značajev dovolj. Dobite ga tudi takega, kakor sem ga opisal, in takega po- slanca pošljite na Dunaj! — Znano vam je, da mi- nisterski predsednik, grof Taaffe, sam ne mara, da se uradniki, posebno pa politiški uradniki, pulijo za poslanske mandate bodi za deželni ali drž. zbor, da je celó o zadnjih volitvah de- želnim načelnikom in okrajnim glavarjem odločno prepovedal kandidovati. Dobro! če je voditelj naše notranje politike sam spoznal — kar sprevidi sicer lahko vsak trezen mislec, da uradniki kot služabniki vlade niso v obče dobri, zanesljivi ljudski zastopniki, mari bi ne pokazalo naše ljudstvo največe politične nezrelosti, ako bi se pri vsem tem pri prihodnji volitvi ednega deželnega in morda tudi državnega poslanca skrbno ne ogibalo ur- adniških kandidatov, kateri se bodo, kakor menim, da poznam razmere, gotovo tudi letos usiljevali? Pre- udarite dobro in volite kot možje!

Politični pregled.

Z DUNAJA. Splošna obravnava o držav- nem proračunu je trajala šest dni in končala 12. t. m. Govorilo je 13 govornikov za proračun in 13 zoper, 22 še vpisanih govornikov je ostalo na cedilu. Glavna govornika sta bila dr. Herbst in knez Čartoriski. Žalibog so predali našega lista pretesni, da bi mogli priobčiti tudi le v kratkem posnetku 6 dnevno obravnava. Mnogo resnic in neresnic, mnogo tudi čisto prazne slame in slednjič — vsaj v eni točki, zmaga levi- čarjev vsled nemarnosti mnogih poslancev avto- nomistične stranke. Tajni ali dispozicijski zalog je odbit, kakor poročamo obširneje v uvod- nem članku. Namesto da bi bili avtonomisti zma- gali z 28 glasi večine (toliko poslancev te stranke ni bilo navzočnih) ostali so z dvema glasoma v manjšini — in Taaffe-jeveji vladi je izrečena nezaupnica. — Ministra Taaffe in Kriegsau sta odločno in temeljito odbijala napade, s katerimi so ju od vseh strani obsipali ustavoverci; — prvi je bil nasprotnike celó z njihovim lastnim orožjem, rekši, da je poslanec Skene, ustavoverec od pete do glave, pri raz- pravi držav. proračuna l. 1870 omenil, da se

razširjati po naših krajih, nastala je tudi ob Timavi katoliška občina in sezidala si svojo cerkev. Posvetili so ju sv. Ivanu Kerstniku ali Kresniku, ki nado- mestuje poganskega solčnega junaka. Pri tej cerkvi nastal je že v V. stoletju samostan benediktincev. Ta samostan so razderli l. 611 divji Avari, kateri so ta- krat hodili ropat v naše kraje in nadlegovat polje ob- delujoče Slovence, ki so se bili preje (med 570-580) naselili v svoji novi domovini. Samostan sv. Ivana so kmalu zopet popravili. Njegovi menihi so živeli v miru, dokler neso l. 902 Madjari, avarski nasledniki, priderli in samostan zopet razdejali. Tretjikrat po- zidani in popravljani samostan obdaroval je bogato akvi- lejski patrijarh Ulrik (1085-1121). Dal mu je krog 1118-1120 deset kmetov v Devinu (Ortuwin), katere je bil patrijarhu izročil grof Mainhard Goriški. Dalje je daroval patr. Ulrik omenjenemu samostanu deset kmetov v Gradišči, katere je bil dobil od spouheim- skega mejnega grofa Engelberta kot odškodnino, ker je bil ta neko cerkev požgal. (Taugl, Die Eppenstei- ner, Archiv f. Kunde oester. Gesch. Quellen 1854, Bd. XII.)

Ob enem je patrijarh Ulrik združil štivanski sa- mostan z imenitno opatijo benediktincev v Belinji pri Akvileji. Tako je nehala važnost starega samostana in belinjski menihi so le ob času velike vročine zahajali letovat v hladnejši samostan Sv. Ivana. Vse njegove zaklade so pa prenesli v Belinjo in med njimi tudi dragoceni rokopis evangelijski, od katerega terdi po-

mora dispozicijski zalog; z ozirom na raz- mere avstrijskih strank, dovoliti vsaki vladi.

A vse je bilo zastonj. Ustavoverci so po- žirali grenke resnice, kakor bi bile najokusniše sladčice — in so slednjič vendar ostali pri svoji trmi. Včeraj so uže dunajske novine ugibale o Taaffejeveji demisiji. „Triesterici“ pa se piše z Dunaja, da so vse dotične vesti prazne. Mini- sterski predsednik, da je imel predvčerajšnjem pri cesarji avdijenco, pri kateri je poročal ob izidu glasovanja poprejšnjega dne in prosil pri- voljenja naredbam, ki jih namerava izvesti, da pride v okom nasledkom omenjenega glasovanja. Pozneje da se je posvetoval z grofom Hohen- wartom in eksekutivnim odborom pravne stranke. — „Bohemiji“ se piše oficijozno z Dunaja, da se vsled glasovanja o dispozicijskem zalogu spre- meni ministerstvo, ali pa da bo razpuščen dr- žavni zbor. „Politik“ pa ugiba o nekem mini- sterstvu, vzetem iz gosposke zbornice, kateremu bi predsedoval Schmerling; Skene senior bi bil finančni, Hye pa pravosodni minister. — Vse to pa se nam zde le prazne govorice, ka- terim ni dati zdaj še nobene vere.

Ministerski zbor je dne 11. t. m. pod pred- sedstvom cesarjevim razpravljal vprašanje zastran prenarodbe vojaške postave. — Avstrijska in nemška vlada sti se dogovorili, da se podaljša do sedaj veljavna kupčijska pogodba za eno leto. — Dne 9. t. m. je bila pri ministerstvu zvunanjih zadev podpisana avstrijsko-srbska želez- nična pogodba. Pri tej priliki se je minister Hay- merle dolgo pogovarjal sé serbskim pooblaščen- cem Marić-em o izvršitvi sklenjene mejnarodne pogodbe in o kupčijski pogodbi, katero želi Ser- bija uže dolgo skleniti z Avstrijo-Ogersko.

PEŠTANSKA zbornica je namesto Szlavyy-ja, ki je postal skupni finančni minister, izvolila svojega predsednika T. Pochy-ja sé 172 gla- sovi zoper 62 glasov.

Iz PETERBURGA se poroča, da je državni kancelar, knez Gorčakov, tako nevarno zbolel, da vsaki čas pričakujejo njegovo smrt. Čar kaže živo sočutje za prvega svojega državnika ter ga pogostoma obiskuje.

TURŠKA vlada je dala Černej gori drugo ozemlje namesto Plave in Guzinja in prosi vlade, naj to potrdijo. Pogodba je uže sklenjena, vsled katere mora Turčija v 10 dneh izprazniti do- tično ozemlje.

Na ANGLEŠKEM so liberalci sijajno zma- gali; nasproti konservativcem in Ircem imajo še 64 glasov večine. Od l. 1868 ni imela še no- bena stranka na Angleškem tolike večine, koli- koršno ima zdaj liberalna.

božno sporočilo, da ga je sam sv. evangelist Marko spisal.

Kako je prišlo to evangelijske v štivanski samo- stan, nam ne znano. Czörnig misli (Görz - Gradisca I. pg. 195), da je to evangelijske ona imenitna prestava sv. pisma, katero je sam sv. Hieronim doveršil in v jednom prepisu baje akvilejski cerkvi podaril. Ali da je to res, ne mogli bi si razložiti, kako je tako ime- nitni zaklad prišel iz staroslavne Akvileje v neznanu samostan Sv. Ivana. Tudi ni nihče v Akvileji vedel za to evangelijske do patrijarha Pavlina II. (776-803). Ta je pisal, da se v nobenem starem rokopisu njego- ve cerkve ne bere: „neque filius“, a v našem evan- geliji se nahajajo te besede.

Gotovo pa je, da je bilo štivansko evangelijske zelo spoštovano že v IX. stoletju. Ko se je bile raz- širilo mnenje, da je evangelijske sv. Marka autograf te- ga evangelista, prenesli so ga v Belinjo in od tod ga je ukazal neki patrijarh della Torre v XIII. ali XIV. stoletju prenesti v zakladnico oglejske cerkve. Isti patrijarh je dal Markovo evangelijske, obsegajoče sedem knjizic, izrezati iz cele knjige in posebe lepo vezati v zlate platnice, koje so okinčane s patrijarhovim in akvilejskim gerbom. Ko je prišel cesar Karol IV. l. 1354 v Akvilejo, izprosil si je zadnji dve knjizici Markovega evangelijske od svojega brata patrijarha Nikola- ja ter ji poslal z veliko slavnostjo v Prago. Ondi ste bili dragoceno vezani in priloženi v zakladnico stolne cerkve, kjer se še zdaj nahajati. (Dalje.)

in ne izdaja občinskega denara, kakor jaz. — A potolažen naj bode: jaz ga ne potrebujem, saj še sam pomagam od leta do leta domačim ubogim iz svojega. Ako bi po svoji nagljenosti zaslužil, da se mi po pravici kaj tacega očita, — kar mi spodtika tajni moj nasprotnik — gotovo bi bil uže davno zabil zaupanje pri svojih sosedih v Vederjanu, katerim uže od svojega 14. leta naprej vedno denarničarim, — pa mi ni še nihče očital najmanjšega razločka. Pozdeva se mi skoro, da me meri g. dopisnik po svojem bratcu. Kdor nema platna, ga ne more prodajati. Morda ga pa srce boli zaradi mojega sedeža? Naj potrpi ta kratek čas, če se mu vtogne tudi predolgo zdeti. Mogoče, da ga boli, ker sem stare v nebu vpiljoče grehe na dan pripravil; jaz mu ne morem pomagati. — Sicer pa prosim, naj le nadaljuje se svojimi naskoki proti meni, nič se ne bojim; situ steber, ki se ne da nobenemu viharju omajati, imam tudi v svojo podporo razumne može, ki vedo, kaj je prav, kaj hvale in kaj graje vredno, ter se ne dajo sukati po komur si bodi. Dalje sem v svoji trdnjavi dobro obo-rožen in z vsem previden v svojo obrambo, da se mi ni osebno bati sovražnikov. Obžalovati je, da so v občini taki zagrizenci, katerim ne gre prav nič za stvar, ampak vse le za osebo. Ti nadlegujejo dan za dnem više oblastajje z ničevimi pritožbami, vsled katerih se naraščajo županiji nepotrebni stroški in se prizadeva starešinom mnogo zamud in nadležnosti, ker se morajo toliko krat v Vederjanu shajati k občinskim sejam; — ti skrunijo ime pošteni naši županiji ter jo srmatote pred vsem svetom.

Če se hočete prepričati, da so vdobili ubogi naše županije letos več podpore, kakor poprej v 10 letih sku-paj potrudite se v občinski urad; tu se vam razkaže vse nadrobno, koliko je županstvo v ta namen prejelo in koliko je potrosilo.

ŽNIDARČIČ.
Župan.

Javna zahvala.

Podpisana javlja prijateljem in znancem žalostno vst, da se je njen prvorojeni in predragi sin

JAKOB GARLATTI

dne 10. Aprila t. l. preselil v večnost.

Ob enem se tudi iskreno zahvaljuje v svojem in imenu cele tužne družine vsem onim, kateri so ga dne 12. Aprila tako sijajno do tihega groba spremili, posebno pa častiti duhovščini, gospodom uradnikom, gosp. udom čitalnice, prost. požarni straži, njegovim prijateljem, kanalskim dekletom in slavnemu občinstvu, ter s tem skazali pokojnemu poslednjo čast.

V Kanalu dne 12. Aprila 1880.

KATARINA udova GARLATTI
mati.

Prečastiti duhovščini bovškega dekanata, katera se je oktave po naji preljubem ranourmlem očetu in corpore deležila, ter nama skazala posebno ljubav a čast, pokojnikovemu spominu, izrekava preserčno iskreno zahvalo. Bog jej stotero poplati!

V Bovcu, 12. aprila 1880.

ALOJZIJ in KAROLINA SORČ.

Tržno poročilo.

V Gorici 10 aprila

Kolonijali. Kava moka gl. 150—152; Ceylon gl. 152—162; druga gl. 122—127; Portoriko gl. 140—144; Malabar gl. 126—130; St. Domingo gl. 118—120; Rijsko fin gl. 112—117; srednji gl. 102—110; sladkor fin gl. 50—51; Melis gl. 47—48; tolčen gl. 45—46.

Sadje. Rožiči gl. 12—13; mandelji gl. 126—129; grozdje suho (uva passa) gld. 38—40; sultanina gld. 44—48.

Mast, sir in olje. Maslo gl. 80—86; ameri-kanska mast gl. 64—66; domača slanina gl. 66—70. ameri-kanska gld. 62—64; pijačentinski sir star 136—160; pekorin gl. 106—108; bovški letošnji gl. 62—64; olivno najfineje olje gl. 82—84; srednje gl. 64—66; Cerru gl. 58—60; Raguza gl. 47—48; istri-jansko gl. 50; Petrolej v sodčih gl. 15.25—15.50, v zabojih gl. 18—18.50 Vse navedene cene pr. 100 kil.

Žito, moka in riž. Pšenica hekt. (100 litrov) gl. 10.—11.—; sirk gl. 7.——7.50; reš gl. 6.60—6.80; ječmen cel gl. 6, pehan gl. 11.50—12.—; oves gl. 4.25—4.50; fižol gl. 9—11; ajda gl. 6.50. Kdor hoče preračunati na staro mero, naj račun 31 litrov star pol. pri ovsu 5 litrov več, Riž je od 20 gl. do 26 najfineji.

Moka I gl. 23.20; II gl. 21.50; III gl. 20.—; IV. gl. 19.—; V gl. 16.50; VI gl. 14.20; otrobi debeli gl. 6.10; drobnji gl. 5.30, pr. 100 kil.

Spirit in vino. Domač: žganje Hek. gl. 60—63; špirit rafiniran gl. 42—43; vino fur-lansko črno gl. 29—31; belo gl. 25—27; uvažena razna vina kakor: slovensko (dolenjsko), štajersko, ogersko, iaško in celo tirolsko po različnih cenah in po kakovosti. Seno in slama je bilo prodano od 1 gl. do gl. 1.25 za 56 kil., krompir letošnji po gl. 5.— do 6.—, pr. 100 kil.

Dunajska borza.

	16 aprila.
Enotni drž. dolg v bankovcih	73 gl. 10 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73 " 50 "
Zlata renta	89 " 30 "
1880 drž. posojilo	130 " 25 "
Akcije narodne banke	839 " 75 "
Kreditne akcije	284 " 75 "
London	119 " 10 "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 48 "
C. kr. cekini	5 " 62 "
Državne marke	58 " 60 "

Spomini na sv. obhajilo z izreki v sloven-skem jeziku, 100 črnih podob 1 gold. barvane podobe pa vsaka 4 novce, dalje velika zbirka svetniških podob in molitvenih knjižic, dobiva se vedno v bogato založeni knjigarni

T. WOKULAT-A knjigotržca
v Gorici.

Čujte, glejte in čudite se!

Od neke konkurzne mase nedavno falirane velike tovarne britanija-srebernih izdelkov, prevzeto blago, katero ima tovarniško znamenje: pravo Britanija, od-daja se po vsaki ceni, ali boljše rečeno zastoj. Kdor pošlje ali tudi proti povzetju samih 6 gl. 70 kr., dobi sledeče stvari za četrtino prave vrednosti in sicer: 6 posebno dobrih namiznih nožev z ročim iz britanija-srebra in pravo-angleško ostrino; 6 najfinejih vilic britanija-srebro iz enega sa-mega kosa; 6 najfinejih britanija-žlic, masivnih; 6 " " žličik za kavo; 6 " " nožnih podstavkov; 1 " " zajemaln. za juho, masiven; 1 " " za mleko " " ; 6 angležkih Viktorija tas; najfineje ciziliranih; 2 okusna salonska svečnika; 1 britanija-sreberni zvonček s srebro-glasom; 1 " " plošček za kruh, masiven; Vseh 42 kemadov je izdelanih iz najfinejega, pravega britanija-srebra, ki je edina kovina, koja ostane vedno bela ter se tudi 25 let rabljena, ne razločuje od pravega srebra; zato se garantuje. V dokaz, da moje o-znanilo ne sloni na

nobeni slepariji

zavezujem se javno, da brez ugovora nazaj vzamem blago, če bi komu ne bilo po volji. Jaz zavračam na mnoga zahvalna pisma, ki so mi došla in koja bom za-poredoma objavil. Kdor hoče tedaj dobiti dobro in zanesljivo blago za svoj denar in ne kako slepar-sko šaro, naj se obrne samo do.

A. FRAISS,

Rothenthurmstrasse 9 nasproti knezoškofjske palače na Dunaji.

JAKO VAŽNO

vsakteremu za oči.

Prava dr. White-jeva voda za oči od Traugott Ehrhardt-a v Grossbreitenbach-u v Turingiji (Thüringen) slovi uže od leta 1822 po celem svetu.

Dobiva se steklenica po 1 gl. v Trstu v lekarni „Carlo Zanetti“ Via nuova 27 in v Gorici tudi v Zanetti-jevi lekarni na Travniku.

Odlomki iz pisma: Gospodu Tr. Ehrhardt-u. Mojo mater so bolele oči 14 let in vse zdravniško prizadevanje ni nič pomagalo; od kar je pa jela rabiti Vašo pravo dr. White-jevo očesno vodo, počuti se prav dobro. (Sledi naročba) Nürzheim 11/3 78 Mihael Oeffler.

RAZPRODAJA

drvi za kurjavo v Gorici.

V erarskem magacinu drvi v Gorici se bodo od 26. t. m. naprej dobivala drva za kurjavo po sledečih cenah na prodaj:

Prostorni meter bukovih polen dobre sorte po gl. 3:00
" " " grčastih drvi " " 2:60
" " jelovih polen " " 2:50

Kdor bi hotel vzeti 1000 ali več metrov drvi prvoimenovane sorte, temu je pripravljeno c. k. vodstvo kaj na do-ločeni ceni odbiti.

Penudbe za nakup drvi po olajšani ceni naj se podajejo podpisanemu vod-stvu, prodajo na drobno pa oskrbuje tu-kajšnja c. k. gozdnarska denarnica.

C. K. GOZDNO IN DOMENSKO VODSTVO
v Gorici 25. marcija 1880.

VALENTIN CAPPELLANI

v Gorici.

ZALOGA

MANUFAKTUR ZA MOŽKE IN ŽENSKE S
KROJAČNICO ZA MOŽKE.

MIZARSKA IN TAPECIRSKA DELAVNICA
sé zalogo

mobiliij, sreal, podob, okvirjev in pozlačenih list, ur z majalcem, postelj na zmeteh, volnenih in žimnatih štramacev, stolov razne sorte.

ŠIVALNI STROJI RAZNE BAŽE.

Vse zgorej navédene stvari se prodajejo po ceni, da se koj denar pošteje ali pa v mesečnih ali tedenskih odplačilih.

Podpisani počastuje se naznaniti sl. občinstvu, da je svojo lekarnico v Gorici

k 2 zamorcema

v Raštelu na voglu nunske ulice, katero je imel do zdaj gosp. lekarničar Anton Franzoni v zakupu, dne 1. aprila t. l. zopet v svoje gospodarstvo vzel ter jej postavil za provizorja gospoda farmacije magistra Ivana Fermeglia.

Ob enem se prav uljudno priporoča p. n. gospodom obiskovalcem zagotov-ljaje, da hoče vedno skrbeti za točno in vestno postrežbo.

Ivan Krst. Pontoni
lekarničar.

Temu oznanilu oprostuje se vdano podpisani dostaviti, da si bo skrbno pri-zadeval, zadostiti v vsakem oziru zahte-vam slav. občinstva glede vestnega pre-skrbovanja dobrih zdravil in vseh v to stroko spadajočih stvari.

Ivan Fermeglia
lekarnični provizor.